

Joris Erftemeijer
učo: 195603
19.4. 2007

Komentář II. ke kurzu Křesťanství II. Na téma: Sylabus omylů Pia IX.

Sylabus omylů, je dokument, ve kterém papež Pius IX. shrnuje své názory, které formuloval proti novým dobovým myšlenkovým proudům, vznikajícímu modernismu a všem jeho aspektům, které považoval za “chyby” či “bludy”. Sylabus je rozdělen do devíti tématických částí, které obsahují celých osmdesát takových bludů pokrývajících oblasti života společnosti jako je náboženství, politika, věda, hospodářství, filozofie apod. Pius IX. dokument sepsal v roce 1864 a později, v roce 1870, na Prvním Vatikánském koncilu coby dodatek k bule Quantum Cura byl oficiálně vydán.

Nebudu tu vyjmenovávat vše co zde papež explicitně odmítá, pokusím se spíše o tom stručně vytvořit ilustrativní obrázek. Tak jako např. panteismus a naturalismus, odmítá každou jinou než tradiční představu o Bohu. Odmítá třeba i filosofii, které podle něj má scházet morální autorita, narozdíl od teologie. Nelíbí se mu ani pohled na bibli jako na soubor mýtů a popírá rovnost náboženství, ve smyslu jednotlivých církví. Jediná pravá církev podle Pia je katolická, skrze jinou spásy nejde dojít. Několikrát se v textu také dotkne vztahu mezi světskou a církevní mocí.

Spis jasně ukazuje autoritu, kterou si papež nárokuje ve společnosti, jež v mnohém upínala svou pozornost k zvyšujícímu se vlivu vědy, novým myšlenkovým proudům a vnitrosociálním změnám. Souhrně se zde papež Pius IX. vyhrazuje proti všemu co se mu zdálo, že jí vstupuje do prostoru, který považuje za svůj rezort a co podle něj ohrožuje výlučné postavení katolické církve. Nemůžeme si od sylabu odmyslet svou dobu, kdy církev ztrácela své prioritní postavení, které se těšila po celý středověk i raný novověk. I přesto, že své postavení nikdy neztratila zcela, domnívám se, že tento dokument ve své době hrál významnou roli ve vytváření dichotomie mezi katolickou církví jako institucí tradicionalistickou a modernismem na druhé straně. Tyto směry však nestojí v protikladu v očích všech.

Ačkoliv je sylabus formulován z pozice celé katolické církve, jež se staví proti těmto tendencím, můžeme jej chápat spíše jako manifest zastánců, jak bychom dnes řekli, tradicionalistů z řad katolické církve. Lze jednoznačně předpokládat, že dokument jako celek nebyl přivítán každým, kdo hrál nějakou roli uvnitř katolické církve. Vele toho že sylabus byl diskutován v široké veřejnosti se uvnitř katolické církve formovala skupina kazatelů a funkcionářů, kteří přijímali některé modernistické impulzy nebo na ně otevřeně reagovali jinak než kategorickým odmítnutím. Těm pak tento dokument deklarativně vytýčil hranice a zabránil v širší působnosti. Koneckonců byl spis oficiálně potvrzen nejen na Vatikánském koncilu, ale opakovaně se tak událo i později v roce 1907.